

A vállalkozások négyötöde árat fog emelni a közeljövőben

A belföldi és a külföldi értékesítési árak következő félévben várható változása

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) elemzésében a hazai vállalkozásoknak a belföldi- és exportárakkal kapcsolatos terveit vizsgálja, melyhez a GVI 2 227 cég részvételével lezajlott 2022. áprilisi féléves vállalati konjunktúrakutatásának eredményeit használtuk fel.¹

2022 áprilisában a vállalkozások 78 százaléka vélte úgy, hogy a következő félévben nőni fognak a belföldi értékesítési árak, 4 százalékponttal többen, mint 2021. októberben és 18 százalékponttal többen, mint egy évvel korábban. 2005 óta egyetlen alkalommal sem számoltak ilyen magas arányban áremeléssel a válaszadók, valamint inflációt meghaladó emelkedést is most prognosztizáltak a legtöbben (25%).

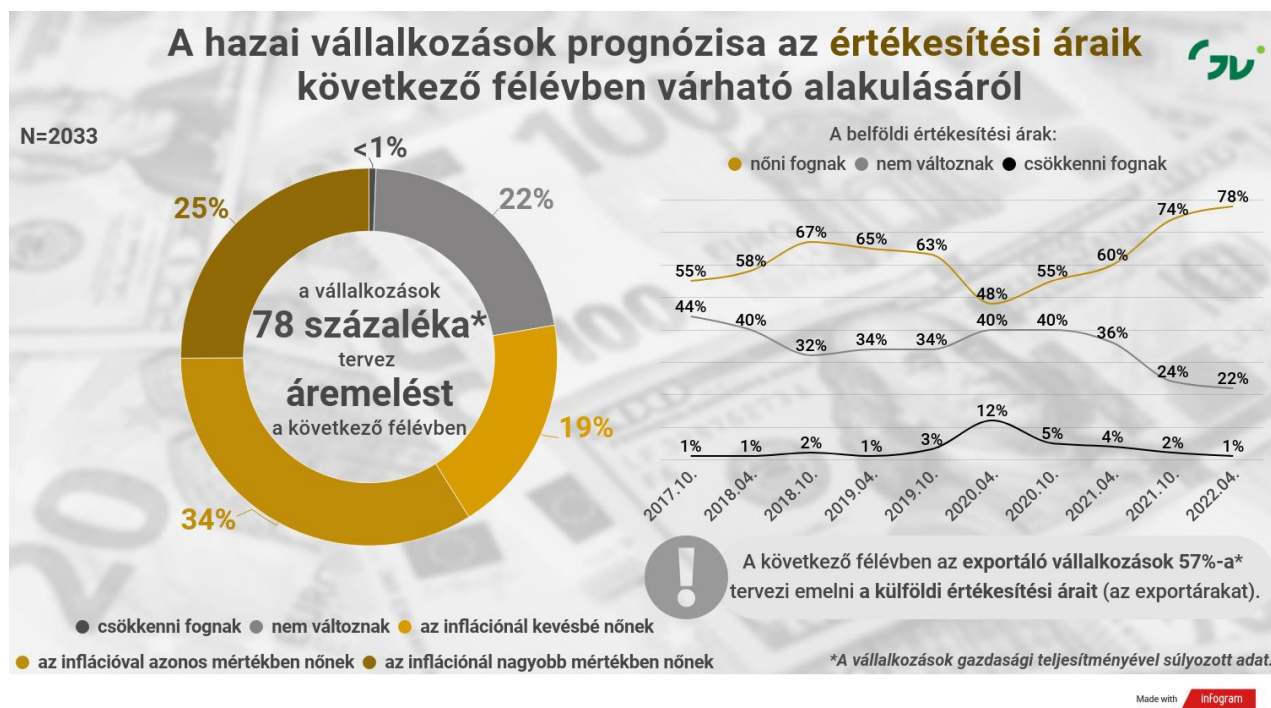
Az inflációt is meghaladó áremeléssel számoló válaszadók fele 10–15 százalékos emelést jelölt meg, több mint negyedük (28%) pedig 16–20 százalékosat.

Az építőiparban (69 százalék) és a kereskedelemben (75 százalék) kiemelkedően

magas azon cégek aránya, amelyek legalább az inflációval azonos mértékű növekedésre számítanak, de közel harmaduk még azt is meghaladó áremelést tervez. Ágazatonként vizsgálva az áremelés várható mértékét, az csak az építőiparban tér el jelentősen az átlagtól: ebben az iparágban a cégek csaknem 40 százaléka 16–20 százalékos emelést jelzett előre.

Emellett az exportáló cégek 57 százaléka ítélte meg úgy, hogy nőni fognak a külföldi értékesítési árak (exportárak), ami még a tavaly októberi – akkor rekordmagasnak számító – 49 százalékos szintet is jelentősen meghaladja.

¹ A vállalatok válaszait a GDP-hez való hozzájárulásuk régió és foglalkoztatotti létszám szerinti megoszlása alapján súlyozzuk, így a válaszoló cégek mintája erre vonatkozóan reprezentatívnak tekinthető. **A súlyozás következtében az elemzésben számolt megoszlások nem a válaszadó cégek, hanem a cégek gazdasági súly szerinti megoszlását tükrözik,** mivel azokban a jelentősebb gazdasági teljesítményű cégek válaszai nagyobb, a kisebb gazdasági teljesítményű vállalkozások válaszai kisebb súllyal esnek a latba.

Forrás: GVI 2022

55 év feletti és nyugdíjasok foglalkoztatása – 2021

2021. szeptember–október során került sor az Innovációs és Technológiai Minisztérium és az MKIK Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) „Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis” kutatásának 2021. évi második adatfelvételére, amelynek során a megyei kormányhivatalok és az MKIK GVI munkatársai 6620, legalább két főt foglalkoztató cég vezetőjét kérdezték meg a munkaerő iránti jelenlegi és várható keresletükről.

Az elemzés a nyugdíj előtt álló 55 év feletti és a nyugdíj alatt dolgozók foglalkoztatását vizsgálja. 2021-ben a Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján² az összes foglalkoztatott 16 százalékát az 55 és 65 év közötti korosztály alkotta és a nyugdíjas kor utáni, 65 év feletti munkavállalók aránya az összes foglalkoztatotthoz viszonyítva 2 százalék volt.

55 év feletti munkavállalók foglalkoztatása

Az 55 év feletti korosztály körében a munkavállalási hajlandóság magasnak mondható. 2010-ben a nyugdíjkorhatár lépcsőzetesen 65 évre emelkedett³, így a nyugdíj előtt álló munkavállalók tovább maradnak a munkaerőpiac aktív szereplői. Az Unió irányelvei szerint kiemelten foglalkoznak az idősekkel kapcsolatban azzal, hogy a nyugdíjazás időbeli trendjén változtassanak és ezzel egyidőben növeljék az időskori munkavállalási hajlandóságot⁴.

2021-ben a cégek 25 százaléka alkalmazott legalább egy 55 év feletti munkavállalót. 2022

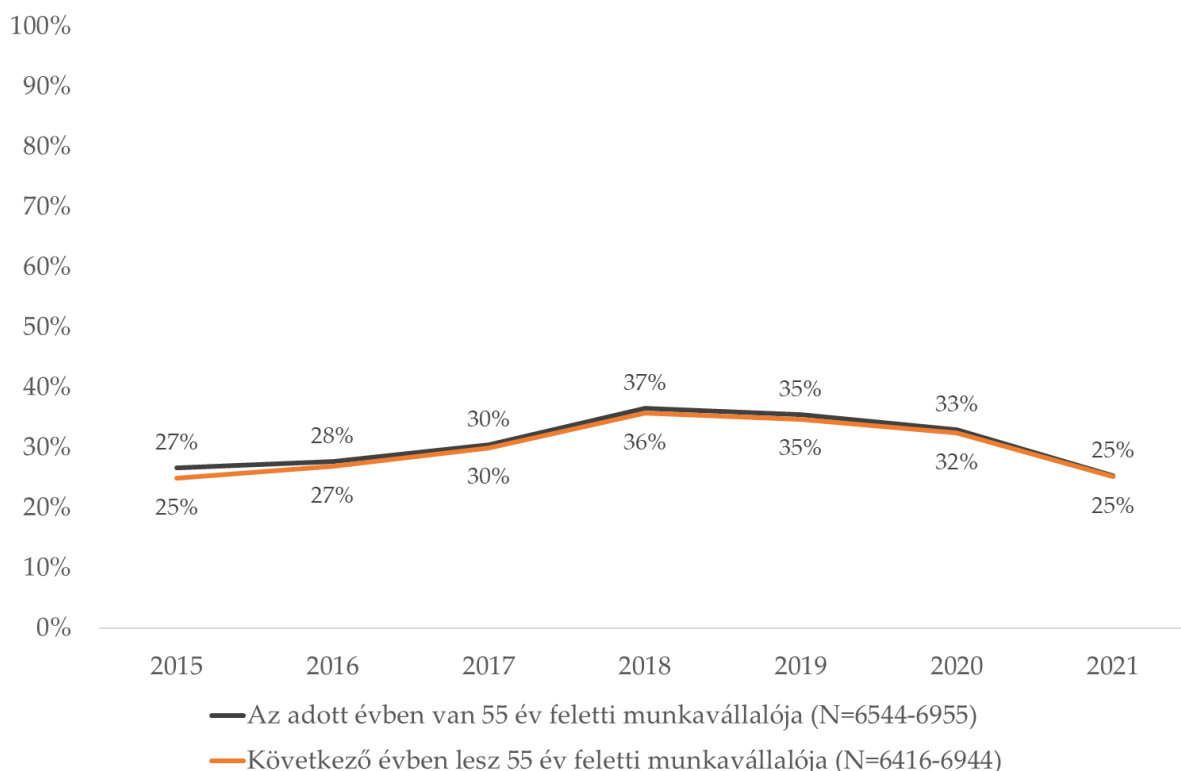
szeptemberében a várakozások szerint ugyanekkora arányban lesznek azok a vállalatok, amelyek 55 év felettiket alkalmaznak. 2015-től kezdődően 2021-ben volt a legalacsonyabb az 55 év feletti munkavállalókat alkalmazó cégek aránya, míg 2018-ban volt a legmagasabb azoknak a cégeknek az aránya, amelyek legalább egy 55 év feletti munkavállalót foglalkoztattak. A 2020-as várakozások alapján a vállalkozások 32 százaléka tervezett 55 év feletti munkavállalót alkalmazni 2021-ben. Ennek ellenére azoknak a vállalatoknak az aránya, amelyek 55 felettiket foglalkoztattak 2021-ben 7 százalékponttal alacsonyabb volt a cégek által vártnál.

² Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0007.html, utolsó letöltés: 2022.05.11.

³ Barakonyi E. 2021. Egy elfeledett korosztály - az ötven év feletti nők munkaerő-piaci helyzetét meghatározó főbb körülmények. Tudásmenedzsment 22/1. 35-45. o. Elérhető: <https://journals.lib.pte.hu/index.php/tm/article/view/4795/4611> utolsó letöltés: 2022.06.07

⁴ Farkas G., Gyarmati A. & Molnár Sz. 2009. Az időződő társadalom gazdasági és társadalmi kihívásai Magyarországon. Információs Társadalom IX, 4. szám 7-31.o. Elérhető: <https://infars.infonia.hu/pub/infars.IX.2009.4.1.pdf> utolsó letöltés: 2022.06.07.

1. ábra: 55 év feletti munkavállalókat foglalkoztató vállalatok aránya

Forrás: GVI 2021

55 év felettieket Pest régióban (9%), Budapesten (12%) és Észak-Alföld régióban (14%) foglalkoztattak 2021-ben legkisebb arányban a vállalatok. Ezekben a régiókban az 55 év feletti munkavállalók lehetőségei szűkebbek az elhelyezkedésre, a vállalatoknál kevésbé jellemző az 55 év felettiek foglalkoztatása. Legmagasabb arányban Dél-Alföldön (45%), Nyugat-Dunántúlon (39%) és Észak-Magyarországon (34%) vannak azok a vállalatok, amelyek alkalmaznak 55 év felettiek. Ezzel szemben a korosztály foglalkoztatási aránya az összes foglalkoztatotthoz viszonyítva régiós összevetésben nem mutat jelentős eltéréseket, azaz hasonló arányban foglalkoztatnak 55 év felettieket azokban a régiókban ahol kevesebb, és azokban, ahol több cégre jellemző a nyugdíj előtt állók foglalkoztatása.

A vállalatméret növekedésével nő azoknak a cégeknek az aránya, amelyek foglalkoztatnak 55 év feletti munkavállalókat.

Az egyes ágazatok közül az iparban (35%) és a mezőgazdaságban (34%) van a legtöbb olyan vállalat, amely foglalkoztat 55 év felettieket, ami megfelel a KSH foglalkoztatottsági adatainak, miszerint ebben a két ágazatban a legmagasabb az 55 év feletti foglalkoztatottak száma (a mezőgazdaságban a foglalkoztatottak 21 százaléka 55 év feletti, az iparban a munkavállalók 16 százaléka). Az építőiparban a cégek 27 százalékanak van legalább egy 55 év feletti munkavállalója. A kereskedelem területén tevékenykedő cégek és a szolgáltatási ágazatba tartozók közel negyede alkalmaz 55 év felettieket, ami a többi ágazathoz viszonyítva alacsonyabb arány. A KSH adatai alapján is alacsonyabb a három

kategóriában az 55 év feletti foglalkoztatottak aránya (a kereskedelemben 13 százalék, a szolgáltatásban 16 százalék az építőiparban 15 százalék). Ezekben az ágazatokban az 55 év felettiek arányaiban kevesebb cég alkalmazza, kevesebb vállalatnál tudnak elhelyezkedni.

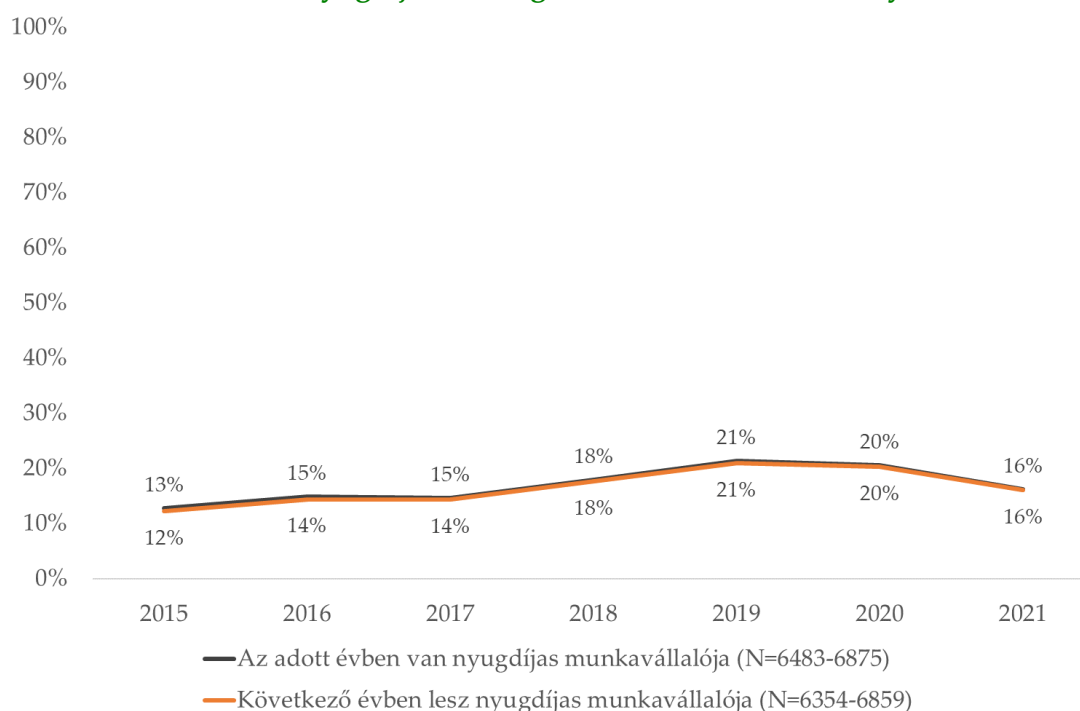
Nyugdíj mellett dolgozók foglalkoztatása

Az elmúlt években jelentősen átalakultak a nyugdíj mellett munkavégzés szabályai. A járulékfizetési mentességgel és a szabályok egyszerűsítésével az egyre jelentősebb problémát okozó munkaerőhiány és az előregedő társadalom hatásait is szeretnék enyhíteni ezért, ahogy az Magyar Nemzeti Banki 2022-es javaslatcsomagjában szerepel⁵, a

nyugdíjasok munkavállalását további ösztönzőkkel szeretnék növelni. A Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis adatai ugyanakkor azt mutatják, hogy ezen intézkedések a nyugdíjasok foglalkoztatására 2021-ben még nem gyakoroltak jelentős hatást.

A vállalatok 16 százaléka alkalmaz 2021-ben legalább egy nyugdíjas munkavállalót, és ugyanekkora arányban a következő évben is tervezi, hogy nyugdíjast foglalkoztat. A nyugdíjasokat foglalkoztató cégek aránya 2019-ben (21%) és 2020-ban (20%) is magasabb volt, míg 2021-re a legalább egy nyugdíjast alkalmazó vállalatok aránya lecsökkent a 2016-os szintre. A következő évben nyugdíjasok foglalkoztatását tervező cégek aránya ezzel párhuzamosan változott.

2. ábra: Nyugdíjasokat foglalkoztató vállalatok aránya

Forrás: GVI 2021

⁵ Forrás: Magyar Nemzeti Bank: Fenntartható egyensúly és felzárkózás (2022.május)

<https://www.mnb.hu/letoltes/fenntarthato-egyensuly-es-felzarkozas-144-javaslat-20220519.pdf> utolsó letöltés: 2022.06.14.

A cégek Budapesten (7%), az Észak-Alföld (9%) és Pest régióban (11%) alkalmaznak a legkisebb arányban nyugdíjas munkavállalókat. Ezzel szemben más régiókban lényegesen magasabb azoknak a vállalatoknak az aránya, amelyeknek van nyugdíjas alkalmazottjuk, leginkább Dél-Alföld (27%), Nyugat-Dunántúl (26%) és Észak Magyarország (22%) régiókban jellemző. A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján az nyugdíjas foglalkoztatottak aránya az összes foglalkoztatotthoz képest régióként nem mutat jelentős eltérést, de vizsgálatunk szerint Budapesten, Észak-Alföldön és Pest régióban a vállalatok kevésbé nyitottak a nyugdíjas munkavállalók alkalmazására. A többi régióban hasonló foglalkoztatottsági arány mellett több vállalatnál dolgoznak nyugdíjasok.

Csak úgy, mint az 55 év feletti foglalkoztatottak esetén, a nyugdíjasokat foglalkoztató vállalatok aránya is cégmérettel növekszik, a nagyobb vállalatok nagyobb valószínűséggel foglalkoztatnak nyugdíjas munkavállalót, mint az alacsonyabb létszámkategóriájúak.

A mezőgazdaságban (27%) és az iparban (26%) szignifikánsan magasabb azoknak a vállalatoknak az aránya, amelyeknek van nyugdíjas munkavállalója. A Központi Statisztikai Hivatal foglalkoztatottsági adatai

alapján a mezőgazdaságban jellemzőbb a nyugdíj utáni foglalkoztatás, mint a többi ágazatban⁶. Az építőipari cégek 13 százaléka, a kereskedelem területén tevékenykedők 14 százaléka és a szolgáltató vállalatok 16 százaléka alkalmaz nyugdíjast.

Nyugdíjasok elbocsátása és felvétele 2021-ben

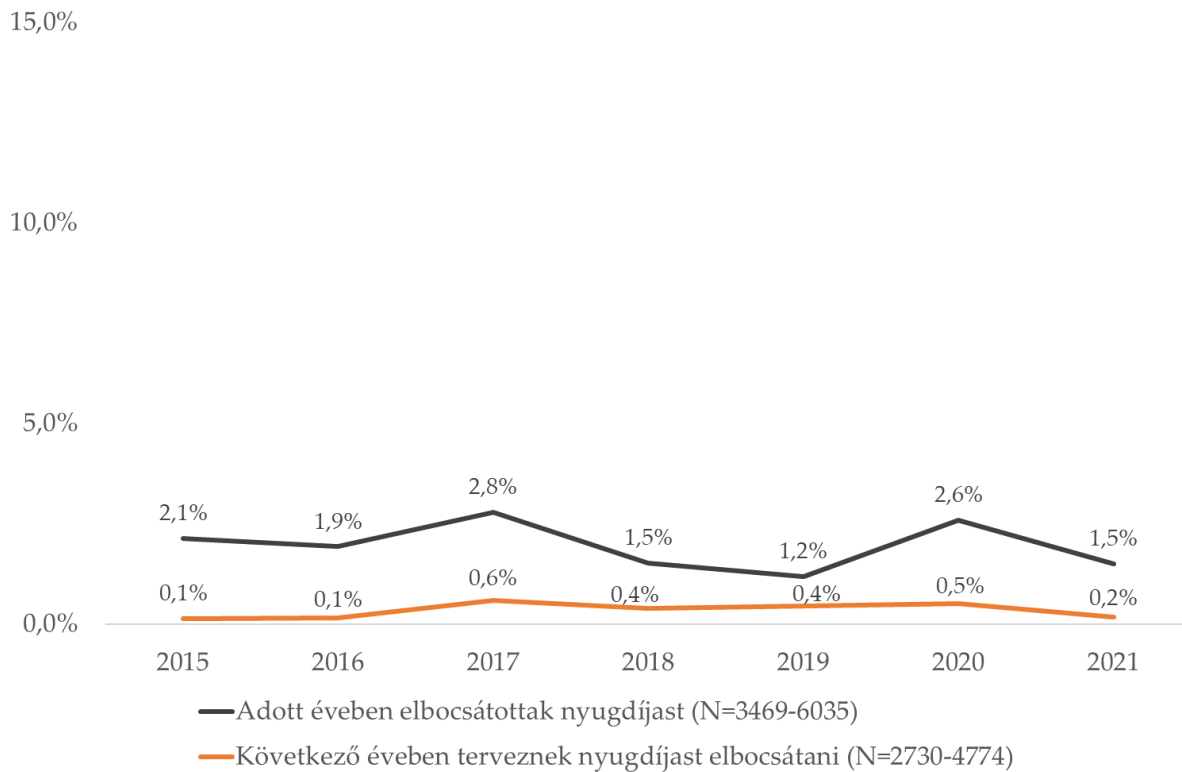
2021-ben a vállalatok 1,5 százaléka bocsátotta el legalább egy nyugdíj mellett dolgozó alkalmazottját, azonban 2022-ben csak a vállalkozások 0,2 százaléka tervezi ezt. A következő évre vonatkozóan a cégek alacsony arányban tervezik nyugdíjas munkavállaló pozícióját megszüntetni. Azoknak a vállalatoknak az aránya, amelyek az adott évben felvettek nyugdíjas munkavállalót 2015-től vizsgálva fokozatosan csökken. 2015-ben az arányuk 2,8 százalék volt, 2021-ben ez az arány 0,8 százalék. Ezzel szemben nincs jelentős eltérés 2015-től abban, hogy a vállalatok a következő évre vonatkozóan mekkora arányban terveznek nyugdíjasokat alkalmazni. A tervezett arány 1 százalék alatti.

A versenyszférában felvett és elbocsátott nyugdíjasok egyenlegének vizsgálata során látható, hogy 2021-ben a vállalatok nagyobb arányban bocsátottak el, mint amekkora arányban felvettek nyugdíjasokat.

---

⁶ Forrás: lakossági munkaerő-felmérés, KSH

3. ábra: Legalább egy nyugdíjast felvett, illetve elbocsátott vállalkozások aránya

Forrás: GVI 2021

Nemzetközi tendenciák

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal.

		Vonatkozósi időszak	Tényadat	Várakozások	Előző időszak
Németország	Munkanélküliségi ráta	(június)	5,3%	5,0%	5,0%
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(június)	52,0	52,0	54,8
	IFO üzleti bizalmi index ¹	(június)	92,3	85,8	93,0
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	(június)	104,2		105,7
USA	Munkanélküliségi ráta	(június)	3,6%	3,6%	3,6%
	CB fogyasztói bizalmi index	(június)	98,7	100,4	103,2
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(június)	52,4	56,0	57,0
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(június)	50,2	50,5	49,6

¹ <https://www.ifo.de/en/survey/ifo-business-climate-index>

² <http://www.insee.fr/en/themes/indicateur.asp?id=105>

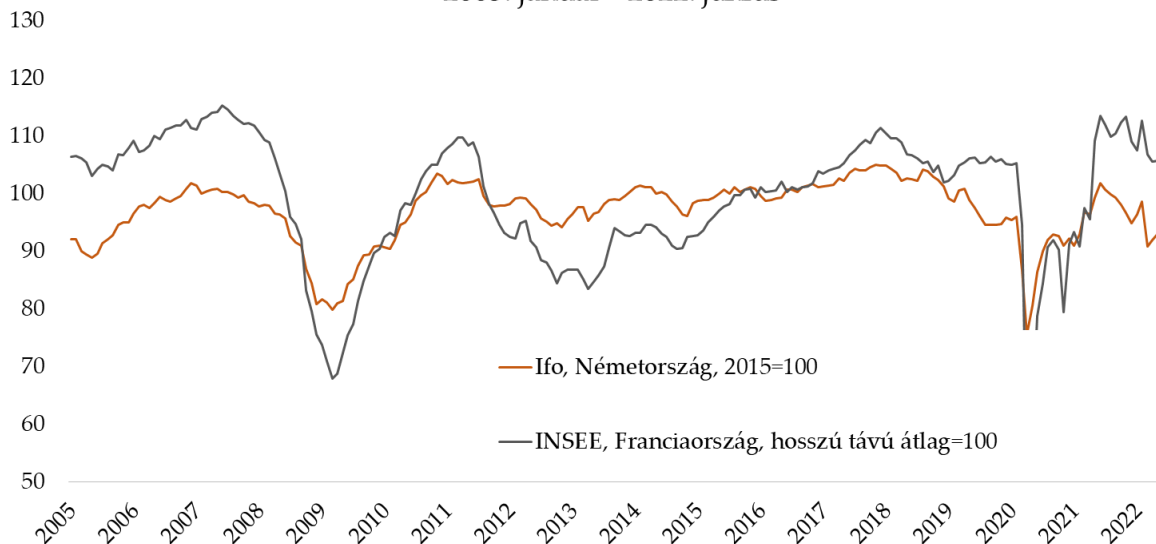
További adatok forrása: <https://www.bloomberg.com/markets/economic-calendar>

Németországban az IFO üzleti bizalmi index értéke kis mértékben csökkent májushoz képest. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) az előző hónaphoz képest szintén csökkent. A munkanélküliségi ráta az előző időszaknál és a várakozásoknál magasabb volt júniusban. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi index értéke csökkent az előző hónaphoz képest. Az Egyesült Államokban a CB fogyasztói bizalmi index értéke kis mértékben csökkent az előző hónaphoz képest, és rosszabbul teljesített a vártnál. Az amerikai feldolgozóipari beszerzési menedzserindex értéke szintén csökkent májushoz viszonyítva. A munkanélküliségi ráta ugyanazon a szinten maradt az előző hónaphoz képest. A kínai beszerzési index értéke nőtt májushoz képest.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján,
2005. január - 2022. június

Forrás: www.ifo.de, www.insee.fr

Kapcsolat

Cím: MKIK GVI
1065 Budapest, Lázár utca 10.
Tel: 1/235-05-84
e-mail: gvi@gvi.hu
Internet: <http://www.gvi.hu>

Készítette:

Horváth Ágoston elemző GVI
Széll Krisztián elemző GVI
Bacsák Dániel elemző GVI
Tóth Katalin elemző GVI

Kutatásvezető:

Nábelek Fruzsina
ügyvezető, MKIK GVI

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,
2022. június, Budapest,
2022-07-12